

معناشناسی حسن

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

معناشناسی حسن

حسن دارای مفهومی جامع در مراتبی مختلف است که سرّ قرب انسان به جوار پروردگار را معلوم می‌کند. از رهگذر معنای حسن و سوء است که می‌توان حقایق بی‌شماری چون حمد و تسبیح موجودات را شناخت و به معرفت آن دست یافت. کتاب حاضر با تبیین معنای حسن در مراتب هستی به ضرورت این شناخت در حوزه‌های مختلف زندگی از جمله مباحث تعلیم و تزکیه و هنر و مباحث اجتماعی اشاره دارد. و سرفصلی نو در نگاه به زیبایی و نیکویی در عرصه‌های مختلف زندگی بشری ارائه می‌دهد.

مقدمه

حُسن از کلمات کلیدی زندگی انسان است که تنها با معنابخشی آن در زندگی انسان، می‌توان به کمال دست یافت. زیرا هر جلوه‌ای از کمال به وسیله فهم آن برای انسان معنا می‌شود. این معنا به انسان اجازه می‌دهد تا هر پدیده‌ای را که برای او دارای جلوه و جلال و شکوه است، ببیند و بر اساس بهره‌ای که از آن می‌برد به اوج برسد.

بدین ترتیب حُسن نردبان به اوج رسیدن انسان در راه کمال است که به او قدرت ملکوتی شدن را می‌دهد. کلمه طیبه حُسن انواع زینت‌هایی را که برای فرد هویدا می‌شود، به حقیقت باطنی آنها سوق داده و از هر حقیقت باطنی جلوه‌ای از وجود را به نمایش می‌گذارد. چه اگر این کلمه نبود این سیر از ظاهر به باطن و نیز جلوه‌گری وجود برای انسان همیشه مخفی می‌ماند.

بنابراین خواست و اراده خداوند در این بوده که «حُسن پسندی» را در نهاد خود داشته باشند.

بنابراین حُسن نه صرفاً به معنای زیبایی و یا حتی نیکی بلکه به عنوان «جلوه‌گری وجود از موجود» به هر ظهوری که وجهی از هست و وجود را به نمایش گذارد گفته می‌شود.

تعدد و تنوع جلوه‌های وجود برای انسان باعث تنوع و تعدد شهود حقایق برای او شوند. لذا:

اگر به منشأ آن توجه شود، خداوند تبارک «احسن الخالقین» یاد آورده می‌شود.

معناشناسی حسن

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

اگر جلوه جلوه صفات الهی یادآورده شود نظام «اسماء الحسنی» شهود می شود.

اگر به خلقت نگاه شود، در هر چشم انداختنی نظام «خلق احسن» مشاهده می شود.

اگر به خلقت انسان نظر شود، «احسن تقویم» به یاد می آید.

اگر به آخرت روی گردانده شود، «هل جزاء الاحسان الا الاحسان» به تصدیق می آید.

مفهوم حسن همواره به صورت فردی، اجتماعی و تاریخی همواره در زندگی انسان حضور داشته است. و با هدایت و غایت خلقت انسان و حیات دنیایی او رابطه مستقیم دارد. از یکسو با عقل و توانمندی های عقلی و از سوی دیگر با زیبایی شناسی و سوق دادن تمایلات و احساسات انسان به سوی زیبایی و زیباپسندی رابطه برقرار می کند. همچنین از سویی با شناخت و از سویی با بروز رابطه دارد، به صورتی که می توان توان حسن شناسی و حسن گزینی را برای آن مورد نظر قرار داد.

شناخت فرآیندهای تحقق حسن و احسان در ساختار زندگی انسان و جامعه، مقدمتا به معناشناسی و یافتن مختصات آنها در نظام نزول کلمات نیاز دارد. از این رو در این کتاب سعی می شود بدون پرداختن به مسائل پیرامونی آن، صرفا به معناشناسی این واژه پرداخته شود.

با توجه به مطالبی که در کتاب حاضر نوشته شده است می توان در مورد کلمه حُسن چنین گفت:

- کلمه حُسن مربوط به همه پدیده های هستی است که با خلقت هر مخلوقی قرین شده است. به همین دلیل مطالعه این کلمه لازمه تدبیر در هستی است.
- کلمه حُسن مربوط به تمامیت و کمالی است که در هر پدیده و رخدادی وجود دارد بنابراین مطالعه این کلمه با غایت شناسی و عاقبت نگری رابطه ای عمیق یافته است. لذا هر انسانی برای تدبیر لازم است به زوایای این کلمه واقف شود.

معناشناسی حسن

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

- کلمه حُسن در هستی و ویژگی کمال طلبی همه موجودات است که ستایش و تحسین را به دنبال خواهد داشت. لذا منشأ پدیداری بزرگ‌ترین واقعه هستی یعنی «حمد» است.
  - کلمه حُسن ریشه همه کلماتی است که با زیبایی و نیکویی ارتباط دارند. لذا از آن کلمه «حَسَن» پدیدار می‌شود. با بررسی دقیق این کلمه می‌تواند منظومه کلمات هنر اسلامی و متعهد را حول این کلمه به خوبی مشخص کند.
  - کلمه حُسن ریشه تمام محاسن اخلاق در انسان است که موجب می‌شود خُلیات او به سمت کمال سوق پیدا کند. لذا از آن کلمه «محسن» پدیدار می‌شود.
  - کلمه حُسن ریشه تفضیل و برتری‌های شایسته در انسان می‌باشد. لذا از آن کلمه «احسن» پدیدار می‌شود.
  - کلمه حُسن در زندگی انسان ریشه همه اعمال مطلوبی است که مورد رضایت خداوند است. به همین دلیل از آن کلمه «حَسَنه» پدیدار می‌شود.
  - نتیجه زندگی انسان انعکاسی از کلمه حُسن است که در آخرت به صورت شایسته‌ای در اختیار انسان قرار می‌گیرد به همین دلیل از آن کلمه «حَسَنات» مشتق می‌گیرد.
- با توجه به موارد ذکر شده می‌توان خط سیر کلمه حُسن را در زندگی دنیا و آخرت انسان مشاهده کرد. در این صورت شایسته است که هر مؤمنی دعای قرآنی زیر را پیوسته از خداوند داشته باشد:
- وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ^۱
- و برخی از آنان می‌گویند: «پروردگارا! در این دنیا به ما نیکی و در آخرت [نیز] نیکی عطا کن، و ما را از عذاب آتش [دور] نگه دار.»

^۱سوره مبارکه بقره، آیه ۲۰۱

معناشناسی حسن

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebayt.ir

آنچه در مطالعه کتاب حاضر مهم به نظر می‌رسد مطالب زیر است :

۱. مطالب کتاب بر مبنای آیات و روایات اهل بیت علیهم السلام تدوین شده است و برای هر فصل یک تا دو سوره مبنای تألیف مطالب قرار گرفته است.

۲. در کتاب حاضر سعی شده است معنای حُسن از منظرهای مختلف هستی و زندگی انسان بررسی شود به همین دلیل مخاطب محترم با تعدد معنای کلمه حُسن مواجه می‌شود که همگی در نظام طولی با هم مرتبط‌اند.

۳. از آنجایی که در کتاب حاضر تنها به معناشناسی حُسن پرداخته است، لازم است مطالب تفصیلی مربوط به حُسن را در دو کتاب دیگر فرایندشناسی و نظام‌سازی حُسن مطالعه کرد.

۴. با مطالعه معنای حُسن به خوبی نقش چند بُعدی این کلمه در نظام تعلیم و تزکیه و نیز عملیات تبلیغ و رسانه و همچنین جامعه‌سازی بر مبنای دین مشخص می‌شود. با وضوح این امر ضرورت پژوهش‌های چند جانبه در رابطه با این موضوع معلوم می‌گردد. طبیعی است با بررسی هر بُعد زوایایی از آن به صورت کاربردی مشخص می‌شود. بنابراین آنچه در این کتاب مطالعه می‌شود در حد معرفی موضوعات برای پژوهش‌های چندجانبه می‌باشد.

۵. بر اساس مطالب یاد شده، بنای کتاب بر اختصار بوده و از تطویل مطالب به جد پرهیز کرده است زیرا تفصیل هر یک از مطالب در کتب مربوط آمده یا خواهد آمد.

در پایان امید است هر گونه نقص در ارائه مطالب با پژوهش‌های قوی‌تر اصلاح شود.

عناوین فصول مطرح در این کتاب عبارتند از:

فاتحه: کلمه طیبیه حسن در قرآن و روایات

فصل اول: حُسن در نظام احسن

معناشناسی حسن

(توضیحات کامل)

www.QuranAhlebait.ir

فصل دوم: حُسن در نظام حَسَن

فصل سوم: حُسن در نظام تحسین حُسن

فصل چهارم: حُسن در نظام احسان

خاتمه: مراتب شناخت حُسن